

Λένιν ιστορική τομή

Ο Βλαντίμιρ Ίλιτς Ουλιάνοφ (Λένιν) γεννήθηκε στις 22 Απριλίου του 1870 στο Σιμπίρσκ, στις όχθες του Βόλγα. Με αφορμή τα 150 χρόνια από τη γέννησή του, το Πριν παρουσιάζει ένα αφιέρωμα στο θεωρητικό και πολιτικό έργο του Λένιν, θεωρώντας πως η συζήτηση γύρω από το έργο του είναι ταυτόχρονα πολιτική θέση για την αναγκαιότητα και τη δυνατότητα της προλεταριακής επανάστασης προς τον κομμουνισμό.

Στο αφιέρωμα αυτό εντάσσεται το παρακάτω άρθρο:

Να αντιμετωπίσουμε τον Λένιν... λενινιστικά

Βασίλης Μηνακάκης

Δεν χρειάζονται δοξολογίες, αλλά ανάπτυξη της επαναστατικής θεωρίας

Είναι αναμφισβήτητο ο Λένιν μια εμβληματική μορφή του επαναστατικού κινήματος. Από μία άποψη, η εμβληματική του μορφή είναι, κυρίως, διότι συνδύασε τη θεωρία με την πράξη (τη νικηφόρα πράξη της Οκτωβριανής επανάστασης), καινοτομώντας και στο ένα όσο και στο άλλο πεδίο, πάνω απ' όλα όμως στη σύνδεσή τους.

Εμβληματική μορφή, ωστόσο, δεν σημαίνει μορφή που αγιοποιείται ή θεοποιείται, δεν επιδέχεται κριτικής αντιμετώπισης, απαλλάσσεται από τα χαρακτηριστικά του τέκνου της εποχής και του κινήματος που την ανέδειξε, από αντιφάσεις είτε αμφιλεγόμενες ή λανθασμένες θέσεις στο θεωρητικό έργο, την πολιτική και οργανωτική πρακτική που πρέπει να αντιμετωπίζεται ως το «τελευταίο» στάδιο της επαναστατικής θεωρίας, πέραν του οποίου ουδέν νέο μπορεί να λεχθεί.

Όποιος τον αντιμετωπίζει έτσι, θεωρώντας ότι οι παρακαταθήκες του αντιστοιχούν όχι σε

σώμα ζωντανό και δοκιμαζόμενο στην εξέλιξη της ταξικής πάλης αλλά σε αρχές ανάλογες με τις δέκα εντολές που το μόνο που μπορούν να κάνουν οι «πιστοί» είναι να τις ασπάζονται τυφλά και μονολιθικά, βρίσκεται παρασάγγας μακριά από την ουσία της λενινιστικής συνεισφοράς. Για την ακρίβεια, ίσως να αντιμετωπιζόταν χλευαστικά από τον ίδιο τον Λένιν — κι ας τον εκθειάζει.

Το ίδιο ξένη προς την ουσία του λενινισμού είναι και η οπτική που αναδεικνύει τις εν λόγω αντιφάσεις και τις παλινωδίες για να αποκρύψει την επαναστατική ουσία της· εκείνη που τον αντιμετωπίζει επιλεκτικά ή τσιτατολογικά, εστιάζοντας σε τούτη ή την άλλη πλευρά και αποσιωπώντας άλλες (συνήθως με οργανωτικό και πολιτικό κριτήριο κι όχι αυστηρά θεωρητικό) που αντιπαραθέτει τον Λένιν στον Μαρξ, μέσα από μια διαστρεβλωμένη αντιμετώπιση και του ενός και του άλλου.

Ίσως εδώ, όμως, βρίσκεται ένα από τα πλέον κρίσιμα σημεία για τον τρόπο με τον οποίο οι επαναστάτες του 21ου αιώνα οφείλουν να αντιμετωπίσουν τον Λένιν. Θα λέγαμε, λενινιστικά, δηλαδή διαλεκτικά, μαρξιστικά. Όπως ο ίδιος αντιμετώπισε τον Μαρξ — επίσης εμβληματική και, με μια έννοια, ιδρυτική μορφή του επαναστατικού ρεύματος.

Στηρίχτηκε στους ακρογωνιαίους λίθους του έργου του Μαρξ. Όμως δεν αρκέστηκε στην απλή αναπαραγωγή τους, στον αναμνηρκασμό τους· αν έκανε μόνο αυτό, μάλλον σήμερα δεν θα τον μνημόνευε κανείς.

Τουναντίον, έκανε κάτι διαφορετικό, κάτι που «προσκαλεί» τους επαναστάτες του σήμερα που τον τιμούν πραγματικά. Πάτησε γερά στα θεμέλια που δημιούργησε ο Μαρξ. Μάλιστα τα ισχυροποίησε, εμβαπτίζοντάς τα στα δεδομένα της εποχής του. Κυρίως, όμως, έχτισε πάνω σε αυτά, δημιούργησε, αναπτύσσοντας κι εμπλουτίζοντας το μαρξιστικό οικοδόμημα. Ενίοτε τροποποιώντας ή αναιρώντας κάποιες θέσεις-σχέδια του «αρχιτέκτονα» Μαρξ — όχι αυθαίρετα αλλά με βάση την πραγματικότητα και την εξέλιξη της ταξικής πάλης.

Στηρίχτηκε στους ακρογωνιαίους λίθους του έργου του Μαρξ. Όμως δεν αρκέστηκε στην απλή αναπαραγωγή τους, στον αναμνηρκασμό τους

Για παράδειγμα, ο Μαρξ στο Κεφάλαιο διέκρινε τις διάφορες περιόδους στην εξέλιξη του καπιταλισμού, εστιάζοντας στη σχέση εκμετάλλευσης, την απόσπαση υπεραξίας και την άμεση διαδικασία της παραγωγής — δηλαδή με όρους πιο θεωρητικούς. Ο Λένιν,

λειτουργώντας με όρους κυρίως πολιτικούς, για να τεκμηριώσει την ανάγκη της επανάστασης έγραψε τον Ιμπεριαλισμό, ένα εκλαϊκευτικό έργο, όπως αναφέρει, δίνοντας βάρος στη συγκέντρωση του κεφαλαίου και τη δημιουργία του μονοπωλίου.

Ο Μαρξ, εκκινώντας από μια αφετηρία που αντιμετώπιζε την ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων και την καπιταλιστική διεθνοποίηση ως αντικειμενικά προοδευτική διαδικασία που βοηθά την επαναστατική πάλη, μιλούσε για διεθνή επανάσταση. Ο Λένιν μίλησε για τη δυνατότητα της επανάστασης σε μία μόνο χώρα, υπογραμμίζοντας παράλληλα τόσο την τεράστια σημασία του εργατικού διεθνισμού όσο και το ότι η πορεία προς τον κομμουνισμό μπορεί να διασφαλιστεί μόνο αν η εργατική εξουσία επικρατήσει σε ικανό αριθμό χωρών διεθνώς.

Ο Μαρξ μίλησε για το «κόμμα με την ευρεία και ιστορική έννοια του όρου», περιλαμβάνοντας σε αυτό εκτός από το κομμουνιστικό κόμμα και αντικαπιταλιστικά-επαναστατικά μέτωπα και ανατρεπτικά κινηματικά ρεύματα και γράφοντας στο Μανιφέστο ότι μπορούν να υπάρξουν περισσότερα του ενός εργατικά κόμματα.

Ο Λένιν αποστασιοποιήθηκε από αυτό το μοντέλο θεωρητικά και πρακτικά, υιοθετώντας μια ποικιλία απόψεων και πρακτικών, συχνά αντιφατικών και ενίοτε προβληματικών, που δέχτηκαν κριτική από επαναστάτες όπως η Λούξεμπουργκ και έγιναν ακόμη πιο προβληματικές, ή και εχθρικές στην επαναστατική υπόθεση, όταν μετατράπηκαν σε εργαλείο επιβολής μιας μονολιθικής σιγής νεκροταφείου. Μια μονολιθικότητα που ταιριάζει γάντι σε όσους έχουν πάρει διαζύγιο με την υπόθεση του κομμουνισμού — με την υπόθεση στην οποία αφιερώθηκε ολοκληρωτικά ο Λένιν.

Η τιμή, λοιπόν, στον Λένιν δεν ταυτίζεται με δοξολογίες και απολυτίκια, αλλά με τη δημιουργική ανάπτυξη της επαναστατικής θεωρίας και πράξης.

Πηγή: [Το ανανεωμένο σάιτ του ΠΡΙΝ](#)